

Prof.dr. Marcel Levi.

'Andermans leven redden, hoe mooi is dat!'

Marcel Levi, boegbeeld van wetenschap en gezondheidszorg

Door: Floris Kappelle

27-06-2024

Goede Doelen

'Ik zeg altijd ja, tenzij.' Gaat het om gezondheidszorg of wetenschap, dan wordt Marcel Levi opgetrommeld. De mediagenieke internist en hoogleraar geneeskunde is al jaren een bekend gezicht. Als officieus ambassadeur van de gezondheidszorg en als professioneel ambassadeur van de wetenschap - in zijn rol als voorzitter NWO - zien we hem op televisie geregeld aanschuiven aan stamtafels. Maar ook bij Buitenhof en Nieuwsuur. Een inhoudelijk gesprek met een druk bezet en gedreven man.

Op zijn imposante waslijst met neventaken lezen wij onder meer: goodwill ambassadeur bij de Stichting Matchis en voorzitter van de wetenschappelijke adviesraad bij de Hartstichting. Levi heeft genoeg aan vijf uur slaap, een voordeel dat hem vijftien jaar wakende uren meer oplevert dan de gemiddelde landgenoot. 'Dat is genetisch zo bepaald.'

Transplantatie stamcellen mogelijk maken.

Meer donoren nodig

Levi wordt vaak gevraagd voor allerlei goede doelen. Zo kan Stichting Matchis op zijn steun rekenen, vooral wegens zijn achtergrond als specialist in bloedziekte. Matchis heeft als doel transplantatie van stamcellen makkelijker te maken voor leukemiepatiënten door passende donoren te vinden.

Levi: 'Idealiter een tweelingbroer of -zus. Die lijken genetisch het meest op elkaar. Anders een broer of zus. Maar niet iedereen heeft een broer of zus die beenmerg kan afstaan. Daarom zijn andere donoren nodig waarmee een database wordt opgebouwd van mensen die in principe bereid zijn om beenmerg af te geven voor een ander. Wat Matchis doet is testen wie er geschikt is voor een match.'

Jaarlijks krijgen 9.000 mensen in Nederland de diagnose bloedkanker terwijl er zo'n 413.000 stamcelldonoren zijn. Meer donoren zijn echter altijd nodig. De genetisch immunologische identiteit is immers uniek. Kleine kans dus dat een donor dezelfde identiteit heeft.

Levens redden

Levi benadrukt dat hij een warm hart heeft voor transplantaties: 'Dat een mens iets van zichzelf weggeeft, in dit geval stamcellen, dat is toch heel bijzonder. Daar merk je als donor overigens helemaal niks van. Het is net zo makkelijk als bloeddonatie. Maar dat je daar andermans leven mee kunt redden, hoe bijzonder is dat! Weinig andere dingen in het leven zijn zo mooi. Daarom ben ik een groot supporter van Stichting Matchis en heb ik mijn naam verbonden om reclame te maken waar mogelijk.'

In de startfase werd Matchis ondersteund door een subsidie van het Ministerie van VWS maar inmiddels drijft dit initiatief op private ondersteuning. Het doel is dus tweërlei: meer donoren en meer fondsen om meer testen mogelijk te maken. Wat Levi wil uitdragen is dat mensen een keer nadenken over bloeddonatie. Zonder het gevoel van morele dwang.

Uitleggen en snappen

Niet zelden zien we Levi op televisie als een soort officieuze ambassadeur van de gezondheidszorg. In heldere bewoordingen maakt hij medische onderwerpen begrijpelijk voor een breed publiek. Daarmee heeft hij inmiddels landelijke bekendheid verworven als iemand met een uitgesproken mening. Als arts met een maatschappelijk betrokken blik kijkt hij namelijk verder. En dat wordt door velen gewaardeerd.

Levi: 'Specialisatie is natuurlijk goed. Specialisten hebben we nodig om ons verder te brengen als het echt moeilijk wordt. Je ziet echter wel dat specialisatie vaak leidt tot minder aandacht voor de rest. Daar gaat het soms mis en daar ageer ik tegen. Dat uit zich dikwijls in prikkelende columns en debatten. En inderdaad, de wijsheid heb ik niet in pacht. Als het gaat om het toepassen van kennis wordt vaak te berde gebracht dat het ook om vaardigheden gaat. Je kunt alleen niet verlangen dat iemand die allemaal onderhoudt. Een valide punt.'

'Dan moet ik mijn standpunten over generalisme toch iets aanpassen. Mijn principe is simpel: ik moet de overtuiging hebben dat ik iets kan toevoegen aan het discours. Dat ik iets kan uitleggen waarvan ik het idee heb dat niet iedereen dat weet of snapt. In die gevallen kom ik graag. Maar wel in een serieuze setting. Als het variété is kom ik niet. Je moet het wel doseren, dan ben je effectiever. Dus niet te vaak op de buis.'

Geen Sinterklaas

Waarom Levi telkens weer wordt gevraagd zal te maken hebben met zijn heldere uitleg en prettige manier van duiding geven. Zijn welsprekendheid leidde op school al tot een prijs bij het vak Eloquentia. Inmiddels is hij geheel in zijn rol gegroeid als spreker, columnist en vooral ook docent. Als hoogleraar geeft hij nog incidenteel college naast zijn drukke baan als voorzitter van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), een van de belangrijkste wetenschapsfinanciers in Nederland. Volgens Levi een geoliede machine die aan ca. 7.000 wetenschappelijke projecten ongeveer 2 miljard euro per jaar weggeeft.

Als boegbeeld van NWO is Levi's rol daarin beperkt. Dus geen Sinterklaas maar vooral een verbinder van alle partijen die actief zijn in de wetenschap: universiteiten, hogescholen, wetenschappers, werkgevers, de NWO-Raad, de KNAW. Dat samenwerkingsverband heet de Kenniscoalitie en daar is Levi voorzitter van. Verder treedt hij op als frontman van tien nationale NWO-instituten, de koepel voor onderzoekers die zich bezighouden met geavanceerd onderzoek. Naast al deze functies noemt Levi graag de Hartstichting waarvoor hij actief is. Maar dat is een ander verhaal. Je vraagt je af waar Levi de tijd vandaan haalt.

Fotografie: Dirk Kome

Dit is het zesde artikel in een korte serie over goodwill ambassadeurs. Het eerste (met Frits Sissing) is verschenen op 11 januari 2024, het tweede (met Erik Scherder) op 25 januari 2024, het derde (met Natasja Froger) op 7 maart, het vierde (met Dominic Seldis) op 21 maart en het vijfde op 16 mei (met Camilla Dreef).